

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ІМЕНІ Г.Ф. КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА**

ФІЛОЛОГІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

**Збірник наукових праць
студентства й наукової молоді**

(за матеріалами XI Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентства й наукової молоді,
Харків, 15 квітня 2021 року)

ДК: 881 + 883 + 882 + 882 + 808

Ф 56

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 10.09.2021 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голобородько Костянтин Юрійович – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Лебеденко Юлія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, координатор з наукової роботи українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Маленко Олена Олегівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства та лінгводидактики

Мельників Ростислав Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова

Щербакова Наталія Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови

Обиденнікова Марина Олегівна – здобувач II курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри української мови

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Філологія ХХІ століття [Електронне видання] : Збірник наукових праць студентства й наукової молоді, Харків, 15 квітня 2021 р. / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди ; [редкол.: К. Ю. Голобородько (голов. ред.) та ін.]. Харків, 2021. 164 с.

©Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2021

©Автори публікацій, 2021

Використання топонімів південного регіону України в навчальному процесі.....	130
<i>Саккер Олександра</i>	
Жіночі персонажі російської народної казки та їхні міфологічні витоки.....	131
<i>Севрук Катерина</i>	
Образ жінки-борчині в романі В. Шкляра «Маруся».....	133
<i>Тіханова Регіна</i>	
Формування граматичної компетентності учнів у вивченні шкільного курсу морфології.....	135
<i>Трускал Марина</i>	
«Озерний вітер» Ю. Покальчука як зразок сучасної міфологічної прози	137
<i>Усатенко Вікторія</i>	
Верланізація у французькій мові та принципи побудови верланів.....	141
<i>Хардіков Олексій</i>	
My experience of teaching English.....	143
<i>Хоменко Нікіта</i>	
Терміни і професіоналізми в галузі бухгалтерського обліку: до проблеми розмежування	144
<i>Черевко Юлія</i>	
Роль бізнес-англійської мови у сучасному світі.....	146
<i>Черкашина Вікторія</i>	
Щастя як феномен буття людини.....	148
<i>Черкашина Вікторія</i>	
Linguistic deviations in media discourse.....	152
<i>Чеснюк Анастасія</i>	
Стилістичні засоби в медійному дискурсі (інтернет-магазинах).....	153
<i>Чеснюк Анастасія</i>	
Сталі вирази з семантикою «відсутність світла» в російській та китайській мовах (до постановки проблеми).....	155
<i>Чу Йівей</i>	

The perspectives are to find out the phenomenon of speech manipulation in the modern media communication; to determine manipulative possibilities of language clichés in the latest media discourse.

Черкашина Вікторія Володимирівна
Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Наук. кер.: к. філол. н., доц. Т.В. Веретюк

ЩАСТЯ ЯК ФЕНОМЕН БУТТЯ ЛЮДИНИ

Постановка проблеми. Перед усіма нами постійно постає питання: а що ж таке щастя? Дехто вважає, що це – фізичний, моральний і соціальний стан людини, за якого вона відчуває внутрішнє задоволення і радість від життя. Інші вважають, що щастя – це здійснення мрій та досягнення певних цілей. Усі вони праві. Поняття щастя для кожної людини індивідуально. "Одним щастям здається чеснота, іншим - розсудливість, третім – відома мудрість, а іншим все це разом або що-небудь одне в з'єднанні з задоволенням або не без участі задоволення, є й такі, що включають в поняття щастя й зовнішнє, добробут".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ми спираємося на авторів, що досліджували сенс та проблеми щастя. Це твори: Г.Сковороди, К.Роджерса, А.Кемпбелла, Ф.Конверса, Н.Бредберна, Р.Вілсона, М.Поповича, В.Шкоди. Щастя як суб'єктивне благополуччя розглядали в своїх працях М.Фордіс, А.Бек, Л.Джозеф, Т.Льюїс, Ф.Ендрюс, Н.Хамітов, С.Крилова та інші.

Актуальність. Незважаючи на значну кількість публікацій про щастя за останнє десятиліття, зауважимо, що багатогранність та глибина досліджуваної теми залишає багато місця для подальших наукових пошуків, особливо в контексті українського суспільства. Є. Головаха правомірно наголошує, що "українцям бракує правильного концепту щастя. Не самого щастя – воно є похідним від концепту" [4]. Доцільність вивчення різних, зокрема філософських, аспектів феномену щастя визначається тим, що вони є показниками загального благополуччя нації, критеріями ефективності всіх економічних і соціальних реформ, вказівниками до подальшої спрямованої діяльності на місцевому, державному та національному рівнях.

Мета роботи полягає у розкритті сенсу щастя в контексті зв'язку з сучасною соціальною реальністю та індивідуальним буттям.

Об'єктом дослідження є щастя як соціокультурний феномен.

Предметом дослідження є прагнення до щастя в контексті буття сучасної людини.

Виклад основного матеріалу. Повернення філософів всіх епох до теми щастя і сенсу життя свідчить, що на кожному етапі розвитку людської цивілізації людей супроводжує ця проблема. Сучасна епоха – не виняток. У кожному поколінні на кожного індивіда очікують переломні моменти в його свідомості, які містять ознаки світоглядних криз [1]. Одні з них долаються ним легше, з іншими все набагато складніше. До найтяжчих криз слід віднести

кризи нашого розуміння життя. Психологи стверджують, що особливо гнітючі наслідки мають стани, коли людина перестає бачити сенс свого життя.

У порівнянні з попередніми епохами, світ сьогодні надзвичайно ускладнився, і свідомість молодшої людини перебуває під неймовірним тиском інформаційних потоків. Реклама та інші мало контрольовані впливи ЗМІ та Інтернету сьогодні явно і неявно впливають на становлення дитячої психіки надзвичайно складними для розуміння речами, які часто опонують здоровому глузду і далеко не завжди знаходять адекватне пояснення з боку дорослих, тож дітям стає дедалі важче визначитись з сенсовими орієнтирами.

Можна казати, що будь-який стан безвиході у житті людини є ознакою нещастя. А справді, навіщо жити, коли ти не маєш чому радіти? Саме про це йдеться в притчі Будди про просвітлення. «Жив лев, який вважав себе бараном. Тільки тоді, коли побачив своє відображення в озері, пізнав себе, порівняв із левом, який був поруч, він зрозумів, що є левом». І допомогти людині вийти з подібної ситуації може тільки усвідомлення себе як суб'єкта власної долі, лише тоді, інколи раніше, інколи – пізніше, але кожен з нас повинен зрозуміти, що вищий сенс полягає в тому, щоб пізнати, хто ми насправді. Тому, на наш погляд, без щастя неможливо жити, оскільки це є найвищим проявом втілення сенсу життя людей. Без розуміння сенсу людського життя, неможливо усвідомити, як людина може бути щасливою [3]. Таким чином, з наведеного вище ми можемо зробити висновок, що «щастя» і «сенс життя» – якнайтісніше пов'язані між собою поняття. В цих поняттях поєднується весь духовний досвід людської особистості у смисложиттєвому вимірі.

Який же «рецепт» щастя? Для кожного з нас це питання постає знову й знову. Кожне нове покоління стикається з цією проблемою, бо молодь має власні цінності, орієнтири, які й складають усю їхню систему уявлень про щастя. Частіш за все ця система є відмінною від батьківської [6].

Зараз ми стикаємося із тим, що відчуття щастя залежить не стільки від досягнення певних благ, скільки від внутрішньої, духовної здатності людини бути щасливою. Наш світ створює ідеал щастя, що є лише бажанням мати й отримувати. Це нав'язується молодій людині в якості життєво важливої мети.

Сьогоденне суспільство – бездуховне, матеріально обумовлене та аморальне. Воно закладає в людині такі якості, як егоїзм, прагнення до успіху в будь-який спосіб, індивідуалізм, тощо. Мріючи про щастя, люди вибудовують образ свого ідеального майбутнього, бажаних результатів і досягнутих цілей, впливаючи на власне життя і на суспільство в цілому.

Через призму уявлень про щастя ми можемо знайти новий погляд на вирішення соціальних та економічних проблем сучасного суспільства. Ми вважаємо, що найперше потрібно зрозуміти сенси свого буття, заради яких варто існувати. Чи вміємо ми поставити собі мету? Чи не рухаємось ми, згідно з назвою роману Бел Кауфман й однойменного фільму за ним «Вверх драбиною, що веде вниз»? [5].

Більшість людей не знають, чого хочуть, але вони розуміють, що мають, не те, що вони хочуть. Як доречно зауважив відомий послідовник традицій даосизму і дзен-буддизму в XX столітті Бхагаван Шрі Раджніш (Ошо), що всі

ми можемо бути безмірно щасливі та безмірно нещасні. Саме ми вільні у цьому виборі. Така свобода таїть небезпеку, бо на нас лягає відповідальність [2].

Звичайна людина переважно впевнена, що щастя у кожного своє, що відчуття щастя у різних людей викликають різні предмети. Вона часто не усвідомлює, що предмети самі по собі нейтральні, а те, що надає їм певної привабливості, знаходиться всередині людини. Тоді вона вважає, що певні зовнішні події, речі, процеси роблять її щасливою або нещасною. На превеликий жаль, сучасний соціум культивує в особистості і такі якості, як індивідуалізм, підприємливість, прагнення до успіху. Соціально задана мета «успіх» конкретизується кожним стосовно себе і своїх можливостей. Щастя ототожнюється з успіхом. Він завжди індивідуальний, тому і щастя теж є індивідуальним. Кожен з нас формує свій конкретний образ бажаного стану буття, який виступає як єдність одиничного і загального.

На психологічний стан людини впливає ціла низка зовнішніх обставин і умов, що існують в сучасному українському суспільстві. Вони створюють соціальну напругу. Також не менш важливим є й індивідуальна складова життя людини. Хоча й людина не завжди розуміє чого вона хоче, але щастя прагнуть всі. Не зрозуміло і те, яким вона чином досягає повної згоди із собою. Мабуть, це відбувається тому, що щастя – це ідеал не розуму, а уяви. Воно ґрунтується на земних (емпіричних) підставах. Сучасний світ багато в чому є світом віртуальним, світом «недовтіленого» існування й розуміння.

Чи завжди приносить розуміння задоволення людині? Воно має приховані нещастя.

Щастя людини – у її бажанні мати краще майбутнє. Але бажання – річ суперечлива. Люди часто не можуть домовитися між собою, щаслива мета вельми невизначена, засоби її досягнення надзвичайно хиткі, багато що залежить від громадської думки, яка досить мінлива.

Жоден із нас ніколи не зможе примусити іншого бути щасливим так, як комусь заманеться та таким чином, яким він уявляє собі добробут інших. Подібним уроком новітньої історії для української спільноти в нашій державі стала Революція Гідності.

Сприйняття і розуміння щастя складає найважливішу рису менталітету і детермінує життя індивіда і соціальні процеси. Іноді щастя розглядають як задоволення або досягнення чого-небудь, але частіше дотримуються думки, що щастя – це сам процес досягнення.

Проблема щастя поставала завжди. Це хвилювало людей в конкретно-історичних умовах суспільного буття. Загальносоціальна криза, яку переживає українське суспільство, у свою чергу, сприяє особистісній кризі значної кількості українських громадян, багато з яких сьогодні перебуває в стані фрустрації, духовної спустошеності. Відчуття нещастя людиною подекуди "превалює" над щасливим світоглядом.

Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння набуває іншого змісту, ідеали майбутнього не завжди є оптимістичними. Для того, щоб рівень щастя українців зріс, необхідний сталий розвиток: гармонійне поєднання економічних, соціальних, екологічних, політичних, духовних передумов, що

забезпечить захист майбутніх поколінь, надання можливостей для розвитку свободи життєвого вибору, дбайливе ставлення до навколишнього середовища. Стабільність у функціонуванні суспільства, розвиток демократичних свобод, довіра громадян до інститутів влади, а також праця є тими передумовами, що сприяють формуванню щастя.

Висновки. Доходячи висновків, хотілося зазначити, що філософське осмислення стану щастя у контексті буття людини є наскрізною проблемою як для українського суспільства, так і для всього людства, потребуючи свого з'ясування та обґрунтованого розв'язання.

Щастя – це феномен буття людини. Безумовно, що кожна людина бажає щастя та щасливого життя. Складність у тому, що в різні моменти її життя уявлення про щастя змінюються. Тому перше, на що варто звертати увагу, це те, що щасливий стан не може бути тривалим. Адже людина постійно перебуває в ситуації взаємодії з різними об'єктами природи, різними людьми, які впливають на її душевну рівновагу. А рівновага і є нормальним станом будь-якої системи. Вона, звичайно ж, також прагне до душевної рівноваги, до гармонійної взаємодії з природним і суспільним довкіллям, але це стан бажаний, досяжний лише в певні миті життя. Збереження душевної рівноваги – вже момент щастя. Проте, як писав поет, «вічний бій, а спокій лише сниться».

Література

- 1. Афанасьєва** Людмила. Світоглядно-ціннісний потенціал соціальності людини як чинник гармонізації культурно-освітнього простору / Л. Афанасьєва. Versus (3). 2014. С. 34-40.
- 2. Бхагаван** Шри Раджниш (Ошо). Радость. Счастье, которое приходит изнутри [Електронний ресурс] / Бхагаван Шри Раджниш (Ошо). Режим доступу: <https://www.rulit.me/books/radost-schaste-kotoroe-prihodit-iznutri-read-23143-1.html>
- 3. Волков О.Г.,** Землянський А.М., Олексенко Р.І., Рябенко Є.М. Філософія: навчальний посібник-практикум. МДПУ імені Богдана Хмельницького. Мелітополь, 2017.
- 4. Головаха Е.** Соціологи выяснили, чего украинцам не хватает для счастья [Електронний ресурс] - Режим доступу :<http://i-soc.com.ua/ukr/golovaha.php>
- 5. Кауфман Б.** «Вверх по лестнице, ведущей вниз» [Електронний ресурс] / Бел Кауфман. – Режим доступу: knjky.ru/books/vverh-po-lestnice-vedushchey-vniz
- 6. Олексенко Р.** Пошук себе в собі / Р. Олексенко Міжнародна науково-практична інтернет- конференція «Формування освітнього простору в умовах інформаційного суспільства». 2018. С.190-191.